

Biểu dương đọc viết & toán số

Giúp đỡ con của quý vị về mặt đọc viết Các ý tưởng để sử dụng tại nhà

Helping your child with literacy - Ideas to use at home

Giúp con của quý vị trong việc đọc sách

Hãy tự tin rằng con em của quý vị sẽ học đọc. Hãy cho thấy quý vị ưa thích đọc sách, bằng cách có nhiều sách báo khác nhau để đọc ở nhà, và tặng sách làm quà đặc biệt cho con.

Trẻ em xem trọng việc đọc khi thấy những người khác trong gia đình đọc và viết mỗi ngày. Hãy khuyến khích con đọc bất cứ lúc nào, bất cứ nơi đâu.

Trẻ em sẽ vui thích đọc sách nếu đọc chung với người khác. Hãy bớt xem truyền hình và tránh bị gián đoạn, để đọc sách lớn tiếng với con.

Đọc bằng tiếng mẹ nếu ngôn ngữ đầu tiên của quý vị không phải là Anh ngữ.

Khuyến khích con quý vị đọc bằng cách làm chung một số việc, chẳng hạn:

- đọc các bảng dấu hiệu và bích chương
- dò theo quyển chỉ đường (street directory)
- dò tập hướng dẫn chương trình truyền hình
- chọn phim vi-đê-ô
- sử dụng một công thức nấu ăn
- đọc luật lệ trò chơi
- cùng đọc báo lớn tiếng
- chơi trò chơi đố chữ kể cả trò chơi ô chữ
- đọc các chỉ dẫn
- xem các tập hướng dẫn/quảng cáo gửi đến nhà
- tìm nhãn hiệu hàng hóa ở các cửa tiệm
- đọc tạp chí, truyện vui, thơ và vắn điệu.

Hãy lắng nghe con của quý vị đọc mỗi ngày. Sau đây là một số ý tưởng để sử dụng đôi khi, nhưng xin nhớ rằng một số việc đọc sách chỉ nên để giải trí:

- xem bìa, tựa đề, hình và đoán về đề tài quyển sách
- nói diễn tiến câu truyện và đoán những gì xảy ra kế tiếp
- sau khi đọc, nói về truyện đó và hỏi các câu hỏi
- nói về các hình ảnh và các hình đó thêm ý nghĩa cho câu truyện ra sao
- thay phiên nhau khi đọc một quyển sách khó hơn.

Hãy nhớ nguyên tắc 3P cho các chữ mới: pause (ngừng), prompt (gợi ý) và praise (khen ngợi).

Có nghĩa là, cho phép con của quý vị có thì giờ để nghĩ ra chữ đó (ngừng), sử dụng các ý tưởng từ nội dung đoạn văn (gợi ý) và khen ngợi em đã cố gắng.

Tuy nhiên, nếu cần thì chỉ việc bảo cho em biết chữ đó.

Hãy thảo luận với giáo viên lớp của con mình hoặc hiệu trưởng để được giúp đỡ và cố vấn thêm.

Giúp con tập viết

Đọc các bài viết của con hoặc bảo con đọc cho quý vị nghe và phê bình những mặt tích cực. Ví dụ như, "Ba/mẹ thích lối diễn tả này của con."

- Khen ngợi con của quý vị khi em thử viết ra các chữ mới và giải thích làm sao để đọc các chữ khó.
- Nói chuyện với con về các lựa chọn mà một tác giả hoặc đạo diễn phim có thể có khi thực hiện một quyển sách, kịch bản hoặc phim theo một cách nào đó. Hãy nói về các lựa chọn ngôn ngữ và tại sao các nhân vật có dáng vẻ hoặc cư xử theo cách riêng biệt nào đó.
- Đọc và nói về các bài viết mà con đem từ trường về nhà.
- Khen ngợi khi con viết chữ gọn gàng và dễ đọc.
- Để giúp phát triển chính tả và ngữ vựng, hãy chơi các trò chơi đố chữ như *I Spy*, *Scrabble*, *Boggle*, *Scattergories* và trò chơi ô chữ (crosswords).
- Yêu cầu con quý vị viết nhãn ghi trên những thứ mà em thiết kế hoặc làm ra.
- Quý vị hãy cùng với con làm một quyển anbum hình ảnh hoặc một quyển nháp và nhờ em viết tựa đề cho các hình chụp và hình vẽ, hoặc khuyến khích em giữ nhật ký ghi các sự kiện đặc biệt, chẳng hạn như nhật ký về đi nghỉ mát.
- Làm cho việc viết ghi chú, viết thư cũng như viết truyện là một phần bình thường của cuộc sống gia đình.
- Cho con tham gia vào việc giúp điền các tờ đơn.

Giúp con của quý vị đánh vần

Nhiều việc viết liên quan đến đánh vần. Hãy giúp con về những mặt đánh vần mà quý vị cảm thấy tự tin. Nên nhớ rằng không phải tất cả chữ tiếng Anh đều có thể được đánh vần đúng cách bằng "theo phát âm", chẳng hạn như chữ "you" và "said".

- Hãy nói về việc quý vị đánh vần ra sao và quý vị làm thế nào khi không biết đánh vần một chữ.
- Hãy tập cho con viết tại nhà, chẳng hạn như viết danh sách các món cần mua sắm và danh sách sinh nhật, điền đơn, viết nhắn cho những người khác trong gia đình, ghi lời nhắn điện thoại và các tờ nhắc nhở, viết thư trả lời hoặc gửi thiệp.
- Có một quyển tự điển và sử dụng chung. Nên nhớ rằng tự điển hữu ích nhiều nhất khi con quý vị đã có kiến thức về mẫu tự và cách sử dụng tự điển. Hãy nói về việc quý vị thỉnh thoảng cần sử dụng tự điển như thế nào.
- Khuyến khích con thực tập chữ mới, nói, viết ra theo trí nhớ và kiểm tra lại.
- Nếu con quý vị không thể nghĩ ra cách để đánh vần một chữ; hãy nói cho em biết chữ đó.
- Khuyến khích con cố gắng đánh vần các chữ mới, khen ngợi những phần viết đúng, và đề nghị những điều gì cần thêm. Ví dụ như, nếu em viết "litle" thay vì viết đúng là "little" quý vị có thể nói "Con viết được 5 chữ đúng trong 6 chữ. Có một chữ trong đó cần phải lặp lại hai lần. Con có thể đoán chữ đó là gì không?"
- Dạy cho con biết rằng các chương trình kiểm tra đánh vần (spell checkers) có thể hữu ích nhưng không phải luôn luôn hữu hiệu, chẳng hạn như khi em đánh vào chữ "sure" thay vì chữ đúng là "shore" hoặc khi máy vi tính sử dụng chính tả Mỹ.

Giúp con trong việc nói và lắng nghe

Nếu quý vị quen nói thứ tiếng khác thay vì tiếng Anh tại nhà, điều quan trọng là quý vị tiếp tục giúp con mình duy trì (các) ngôn ngữ gốc. Điều này cũng giúp cho em về mặt Anh ngữ.

Các đề nghị sau áp dụng cho tất cả ngôn ngữ, kể cả Anh ngữ.

- Yêu cầu con nói chuyện với quý vị về nhiều đề tài khác nhau. Bảo cho em biết nếu quý vị không quen thuộc với các khía cạnh của đề tài và hỏi rõ thêm chi tiết.
- Nói với con quý vị về các ý tưởng và sự kiện trong các câu truyện trong lúc quý vị và em cùng đọc sách.
- Lắng nghe con kể về các sự kiện không liên quan đến quý vị. Điều này giúp con quý vị làm rõ các ý tưởng của chúng và chuẩn bị để viết ra.
- Đôi khi hỏi con các câu hỏi có nhiều câu trả lời, hơn là những câu hỏi chỉ có câu trả lời rất hạn chế chẳng hạn như 'có' hoặc 'không'.
- Thảo luận về các cách khác nhau để giải quyết các vấn đề.
- Yêu cầu con cho biết lý do khi làm một quyết định. Lắng nghe và trả lời theo phương cách khuyến khích suy nghĩ thêm, thay vì kết thúc cuộc trò chuyện bằng ý kiến của quý vị.
- Việc trò chuyện với các trẻ em khác là điều quý giá cho việc phát triển kỹ năng trò chuyện của con quý vị. Hãy đưa ra cơ hội để trẻ em trò chuyện, chẳng hạn cùng hoạch định điều gì đó.
- Cung ứng cơ hội để em lắng nghe và chia sẻ ý tưởng với nhiều người có nguồn gốc và tuổi tác khác nhau.
- Hãy biểu lộ qua hành vi của quý vị rằng quý vị đang lắng nghe, chứ không chỉ nghe. Hãy tập cho con trả lời. Đối thoại với con cái. Hỏi các câu hỏi, thêm thắt tin liệu và kết nối các ý tưởng với nhau.
- Nói với nhịp độ và âm thanh bình thường và sử dụng từ ngữ của người lớn.
- Hãy thảo luận về những cách để nói chuyện và lắng nghe một cách hiệu quả, chẳng hạn đừng bỏ đi chỗ khác khi đang nói chuyện với người khác, và lắng nghe cẩn thận qua điện thoại để ghi nhớ các lời nhắn.

- Council of Catholic School Parents
Phone (02) 9287 1590
Fax (02) 9264 6308
roger.osullivan@cecsw.catholic.edu.au

- Federation of Parents and Citizens' Associations of NSW
Phone (02) 9360 2481
Fax (02) 9361 6835
mail@pandc.org.au

- NSW Parents' Council
Phone (02) 9955 8276
Fax (02) 9954 4429
office@parentscouncil.nsw.edu.au

Funded by grants from the Commonwealth Department of Education, Science and Training as part of National Literacy and Numeracy Week.